

Internasjonal Kvinneliga
for Fred og Frihet
Grunnlagt i Haag 1915

fred og frihet

Mars 2002

Nr. 1/63. årgang

FORSIKTIG!

Den skal brukes av flere...

fred og frihet

Utgiver: Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet, Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Redaksjon: Landsstyret

Trykkeri og sats: Tøyen Trykk A/S, Oslo

Redaksjonen avsluttet: 19.02.2001

Leder

Kari Loehen

Fredsarbeid og fredshåp i Midt-Østen

Fredsbevegelsenes arbeid i Midt-Østen er meget lite synlig i norske aviser, så usynlige at folk flest vel tror at det har lidt en stille død. Men dette arbeidet fortsetter hver dag både i Israel og Palestina. Infrastrukturen i Palestina er ødelagt av den israelske arme, så der er dette arbeidet blitt svært tungt.. mangler man mat, hus og arbeid, så kommer kampen for overlevelse først. Fredsarbeiderne er tapre mennesker. Det er ikke ufarlig å arbeide for forsoning. Trakassering, forfølgelse og vold er daglig kost for dem.

Israelske fredsorganisasjoner sender flere ganger i måneden informasjon til søsterorganisasjoner i vår del av verden, og vi mottar denne informasjonen med beundring og takknemlighet for deres mot og utholdenhet. Fredsforkjempere både fra Europa og USA reiser til Midt-Østen for å være støttespillere både i praksis og økonomisk.

Hva er det så de kan gjøre i den vanskelige situasjonen de befinner seg i? Stort sett det samme som vi gjør. De synliggjør fredsbevegelsens siktemål. Fredag den 28. desember arrangerte de en fredsmarsj i Jerusalem der flere tusen mennesker møtte fram. De arrangerer mange fredsmarsjer, vigilier, protestmøter, deler ut pamfletter fra gatehjørner og står på for å bringe fredsbudskapet (fredsforhandlinger, tilbaketrekning fra Vestbredden, slutt på den israelske okkupasjonen osv) ut til den vanlige israeler. Men de aksjonerer også på måter som heldigvis ikke er aktuelle for oss. Jeg siterer fra et brev, datert 28 desember: "Vi fjernet veisperringer som hindrer palestinske landsbyboere fra å gå på arbeide. - I går la vi oss ned foran israelske tanks som kjørte nedover gatene i Ramallah på Vestbredden for å demonstrere mot at 800 palestinere var blitt drept av israelske soldater i løpet av 2001 og mot den israelske okkupasjonen av palestinske områder. Stridsvognene stoppet i siste

minutt etter å ha skutt i luften. I tillegg til medlemmer fra både palestinsk og israelske fredsorganisasjoner deltok folk fra den internasjonale solidaritetsbevegelsen, "Kvinner i sort", også fra UK og Italia, og fra "Amerikansk Jødisk Enhet" - Fredsforkjempere som ville vise sin solidaritet med de innestengte palestinske landsbyene, ble forhindret fra å passere sperringer av israelske soldater, selv om de på forhånd hadde sørget for å få tillatelse. Med hendene i været fortsatte de derfor å gå mot sperringene. Soldatene begynte å skyte over hodene på dem, hoppet ned fra stridsvognene og begynte å slå løs på dem. De satte seg ned på bakken for å unngå skade, men til ingen nytte. Soldatene tok kame-raene deres og ødela dem, og truet med å drepe dem. Så ble de med makt dratt bort til bussen. To franske sivilister ble holdt tilbake". Dette er ikke en engangsforeteelse, det er vanlig forekommende.

Det er bra å kunne fortelle at også folk utenfor fredsbevegelsen protesterer mot Sharonregjeringens politikk. Flere enn 300 soldater har nektet militærtjeneste i de okkuperte områdene siden september 2000. Mange av dem fikk fengselsstraff. De fleste av soldatene var ikke pasifister, men motstandere av regjeringens ekstreme politikk som innebærer brudd på den internasjonale folkerett. Nå har også offiserer i den israelske hær begynt å røre på seg. 55 reserveoffiserer har nektet å tjenestegjøre i palestinske områder fordi de mener at målet er å "dominere, fjerne, utsulte og ydmyke et helt folk" Svensk radio meddeler (10.02.02) at 200 reserveoffiserer har skrevet på protestlisten. Ami Ayalon, tidligere sjef for Israels indre sikkerhetstjeneste, støtter de protesterende offiserene og mener at enda flere

Deadline for nr.2 - 02: 2.5.02

soldater burde nekte å utføre ordrer som han kaller "skrikende ulovlige ordrer". I skrivende stund (2.februar) er 48 offiserer blitt fengslet:

Norges offisielle politikk har i lang tid utmerket seg ved unnfallenhet gjennom en ullen språkbruk overfor Israel (og USA), i motsetning til de klare presise krav som er blitt stillet Arafat. Vi må kunne forlange en Midt-Østen politikk som uttrykker det nordmenn flest mener. Det jødiske miljø i USA er en maktfaktor av dimensjoner med innflytelse langt inn i Senatet og kongressen. Allikevel må man ikke gi opp av frykt for eventuelle ubehagelige konsekvenser. Vi har rett til å kreve av våre folkevalgte at de i klartekst tar avstand fra USAs milliardstøtte (både krigsmateriell og dollar) til Israel. Norges Fredsråd sendte 19. Desember et brev til norske myndigheter etter at Norge hadde stemt blankt under FN's behandling av Midt-Østen resolusjonen uken før. I brevet ber Fredsrådet om at vi må arbeide for utplassering av et internasjonalt observatørkorps i Midt-Østen, og at vi både politisk og økonomisk skal støtte de kreftene som arbeider for å bygge opp en sunn, politisk opposisjon mot det nåværende israelske regime med sikte på regimeendring.

Vi får håpe politikerne tar hensyn til dette brevet. Vi får krysse fingre og be alle gode krefter om hjelp. Norge må bruke sin stilling i Sikkerhetsrådet for alt den er verd for å få fredsprosessen på skinnene igjen, og denne gangen må det stilles krav til Israel om å rette seg etter FN's vedtak.

INNHold:

	Side
Leder	2
Fra FN	3
Bidra med kvinner, ikke militarisering av EU	4
Helsevirkninger av lavdosestråling	8
Sidsels plukk	9
Feighetens våpen	10
Kashmirkonflikten	12
Petit av Kjersti Scheen	14
WILPF i år 2002, utfordringer på flere plan	16
"Priser", Alternativ fredspris og Zolaprisen	17
Nytt fra avdelingene	18
Bokanmeldelser	20
IKFF, avdelinger, grupper, Kontakter	23
Dikt, Klaus Rifbjerg	24

Fra **FN**

Informasjonen er hentet fra *Globus FN Sambandets nyhetsmagasin* - <http://www.fn-sambandet.no/globus/nyhetsmagasin.html>

Utarmet uran: WHO skal studere Irak

WHO skal undersøke virkningen av utarmet uran i Irak. Et team fra WHO skal sjekke om det er sammenheng mel-

lom bruken av uranholdig ammunisjon under Golfkrigen og den høye kreftforekomsten som er registrert i landet de siste årene. FN meldte dette to dager etter at UNEP la fram sin litt tvetydige uranrapport fra Kosovo.

Nei til Tobinskatt

På oppdrag fra FN har elleve eksperter fra toppsjiktet i finansverdenen lagt fram en plan for endringer i de globale økonomiske styringssystemene. De er skeptiske til å innføre en To-

binskatt, og går blant annet inn for CO2-avgifter som alternativ til skatt på finanstransaksjoner.

WTO må demokratiseres for å gi utviklingsland mer innflytelse mener ekspertene, samt at det opprettes en Global Miljøorganisasjon med samme status som WTO, Verdensbanken og IMF. FN-panelet går inn for å opprette en Internasjonal Skatteorganisasjon, og på sikt vil de ha et økonomisk Sikkerhetsråd i FN.

Tale av europaparlamentariker May Britt Theorin, leder for Europaparlamentets utvalg for kvinners rettigheter og likestilling, på et seminar av Nordiske Kvinners Fredsnett, 30 august 2001

Bidra med kvinner. Ikke militarisering av EU

For to tusen år siden sa Cicero: "Det fins to veier for å løse konflikter, gjennom forhandlinger eller med vold. Den første veien er beregnet på mennesker, den andre for ville hester".

Hvor er Europa på vei? Mot forhandlinger eller mot vold? Man oppgir at hensikten med EUs nye sikkerhetsstyrke skal være fire: humanitære innsatser, fredsbevarende, konfliktforebyggende og fredsframmende innsatser.

I løpet av 10 år ble ingenting gjort for å redde Kosovo unna krig. Det var flere varslings signaler enn noensinne, men verken Sverige, EU, NATO eller USA gjorde noe for å finne en fredelig løsning gjennom forhandlinger, slik det gjøres i Nord-Irland og i Mellomøsten. I konflikt med FNs våpenembargo utstyrte man alle parter i konflikten med våpen og kosovoalbanske ekstremister fikk hjelp til å bygge opp en arme, hvilket underminerte Rugovas lederskap. Kosovoalbanere som

snakket om ikkevold, lever nå under NATO-okkupasjon. Jugoslavene benyttet derimot ikkevoldsmetoder for å bli av med Milosevic, noe som verken sanksjoner, isolering eller bomber hadde lyktes med.

EU og Sverige kan lære av dette. Lære at EU må bli mye bedre på å forstå tidlige varsler på konfliktanalyser, konfliktforebygging, forhandlinger og samarbeide med FN. Men man drar ikke slik lærdom. I stedet gjøres Kosovo til modell: "Alt var utmerket, men EU må bli bedre på konflikt-håndtering", hvilket i klarspråk betyr å bombe dem vi ikke liker, og ikke la USA ta initiativet neste gang.

Om hensikten med EUs sikkerhetspolitikk er humanitære inngrep, fredsbygging og fredsskaping, kan det være verd å spørre seg: Hvordan skal JAS-plan, roboter, u-båter, stridsvogner, hangarfartøy og

kystkorvetter kunne brukes i slik hensikt? For konfliktløsning gjennom forhandlinger? Lite trolig!

På mitt spørsmål om hvordan slike offensive våpen kan brukes til fredsbevarende og humanitære innsatser og til løsning av sivile konflikter fikk jeg det noe bisarre svaret av Bjørn von Sydow, da han for noen måneder siden besøkte utenriksutvalget i EU-parlamentet: "**Vi vil skape fred, være effektive og beskytte våre soldater. Da må vi ha overlegenhet i underrettelsestjenesten, for eksempel satellitter, høytflygende fly som må beskyttes, ha en vel sammensatt styrke, kunne transportere fly på hangarskip og ha u-båter til støtte og høy forsvarsteknologisk evne**".

Om Cicero fortsatt hadde levd, tviler jeg på at han ville klassifisert dette som fre-

delig konfliktløsning - som en vei verdig for mennesker. Den svenske forsvarsministerens vei for å løse konflikter er dog helt i tråd med den rapporten (Lalumière) om utviklingen av EUs militære midler og resurser som parlamentet tidligere har vedtatt.

Jeg siterer: "betoner de europeiske landenes svakhet og mangler i forhold til USA når det gjelder kommunikasjoner, kommando, kontroll og informasjon, strategisk rørlighet (tunge lufttransporter, brenselpåfylling i luften), underrettelsesmottaking, evne til å trenge gjennom motstandernes luftforsvar, evne til å slå til i all slags vær og døgnet rundt, presisjonsstyrte robotvåpen og kryssningsmissiler, svakhet og mangler som ble avdekket under krigen i Kosovo" og videre "foreslår derfor at medlemsstatene skal anstrenge sig for å rette opp manglene på området".

I klartekst, en kraftig opprustning.

Det er viktig med internasjonalt samarbeide for å hindre krig og konflikter. Det er like viktig at det internasjonale samfunnet bidrar til å løse konflikter og å bygge opp det sivile samfunnet etter krig og undertrykkelse. Selvsagt skal Sverige fortsette å ta del i slike innsatser.

Men spørsmålet er hvordan man best bidrar til en fredelig utvikling og til byggingen

av stabile demokratiske samfunn i tidligere krigssoner. Sve-

riges regjering har vedtatt å bidra med 1900 soldater til EUs hurtiginnsatsstyrke. Disse tropene er ikke bare en utvidelse av tidligere styrker, men de er også offensivt utstyrt med både JAS-plan og u-båter og roboter.

EU sier de bygger opp en samlet innsatsstyrke for konfliktløsning. Men den sikkerhetsstyrke som EU nu skaper har en rekkevidde på 6000 kilometer fra Brussel, hvilket betyr at den dekker alt fra Syd-Afrika og store deler av Nord- og Syd-Amerika til Kina og nordlige Australia.

Hvilke kriser så langt fra Europa kan true Unionens interesser? Dette spørsmålet stilte jeg til Bjørn von Sydow. På det fikk jeg ikke noe svar, men en forklaring at han hadde studert Østre Timor som et eksempel. EU har tydeligvis planer om å ta over FNs rolle, uten en gang å diskutere dette med sine medborgere, og uten internasjonal rett som grunn.

Med hvilken rett kan da EU kritisere Russlands løsninger i Tjetjenien eller Kinas med Taiwan?

Bjørn von Sydow sa at man skulle følge prinsippene i FNs lover, men på et direkte spørsmål fra en dansk parlamentariker om Sverige ville komme til å legge inn sitt veto mot innsatser uten FN-mandat, ble svaret underlig nok at det fikk bedømmes i hvert enkelt fall. Men FNs lover er internasjonal rett og kan naturligvis ikke tolkes

fra fall til fall.

Dagens og morgendagens konflikter er først og fremst etniske, religiøse og sosiale. De kan aldri løses med verken stridsvogn 90 eller JAS-plan. Isteden for å konsentrere seg om å oppdage og løse konflikter med diplomatiske, politiske og økonomiske midler og forbedre relasjonene mellom menneskene, konsentrerer EU seg om den militære veien. Og dermed er risken stor for at det blir den militære løsningen man i første hånd griper til ved konflikter.

Internasjonale sikkerhetsstyrker er allerede bastioner for mannlig kultur. Jeg undres derfor hvorfor den svenske regjeringen står beinhardt på å sammenligne muskelstyrke og mannlig potens med andre europeiske regjeringer gjennom å sende offensive tropper, i stedet for å fokusere på forebygging og sivil krisehåndtering.

Det er kvinner og barn som utsettes for de største farene ved væpnede konflikter – risikoen for å bli drept, voldtas eller trakasseres – men regjeringen vil bidra med offensive tropper og krigsfly. Sverige har stor erfaring med sivil konflikt-håndtering. La oss derfor i stedet bidra med sivile styrker som en motvekt til andre lands stridskrefter.

Trenden mot en militarisering av EU er urovekkende. Og dette skjer uten en åpen og seriøs debatt.

Jeg støtter utviklingen av tidlige varslingssystemer og katastrofebidrag, men ikke snare militære innsatser. Vi burde hjelpe til med å bygge opp samfunn politisk og økonomisk og hjelpe det sivile samfunnet.

Demokratisering i stedet for militarisering.

Som Europaparlamentets rapportør for kvinners deltakelse i en fredelig løsning på væpnede konflikter, har jeg utarbeidet en strategi for integrering av likestilling i alt europeisk sikkerhetsarbeide.

I dag holder man systematisk kvinner utenfor de fleste formelle fredsinitiativ. Statistikken taler for seg selv. I Tadsjikistans fredsforhandlinger var bare en av 26 delegater en kvinne, enda krigen førte til 25 000 enker.

Fredsforhandlingene i Sierra Leone behandlet et stort spekter av spørsmål om gjenoppbygging og maktfordeling. Men til tross for at krigen førte til brutale angrep mot kvinner og jenter, så man helt bort fra kvinners rettigheter, interesser og prioriteringer under fredsforhandlingene. Ved de første fredsforhandlingene i Arusha om Burundi var bare to av 126 delegater kvinner.

Til og med i sin egen bakgård har EU mislykkes. Ingen bosniske kvinner deltok i fredsforhandlingene som satte slutt-punkt for krigen i Bosnien. Dette til tross for at hele verden var klar over de systematiske voldtektene som kvinner var blitt utsatt for og det ansvar kvinnene skulle tvinges til å ta for å bygge opp samfunnet igjen. Ved forhandlingene etter NATOs bombing av Kosovo deltok bare en eneste kvinne.

Sverige har vært den fremste talsmann for flere kvinner i fredsbevarende operasjoner, men vi har ikke matchet retorikk med handling. Bare 3 % av UNPROFOR i tidligere Jugoslavia var kvinner og bare en

Linoleumssnitt av Dea Trier Mørch

politikvinne tjenestegjorde i Mocambique.

Enn verre er det at kvinnenes manglende deltakelse i fredsforhandlinger rundt om i verden ofte beror på en aktiv motarbeidelse av kvinner. To tidligere ansatte i OSSE i Kosovo har fortalt meg hvordan de ble avskjediget etter at de alt for kraftfullt hadde påpekt at kvinner systematisk ble holdt utenfor demokratiseringsprosessen.

En av dem fortalte meg hvorledes alle høye FN- og OSSE-ledere, som alle var menn, gjerne diskuterte hvordan sammensetningen av serbere og andre etniske grupper skulle være i ulike politiske og økonomiske organer, men nektet å gjøre vedtak som kunne fremme kvinners deltakelse i

gjenoppbygningen av Kosovo. Hun betoner at "ledere for kvinnegrupper og organisasjoner er rasende over at de internasjonale organisasjonene ignorerer dem"

Kanskje preges ennå det synet på kvinners deltakelse i fredsprosesser av de synspunkter jeg møtte da min rapport om kvinner og fred skulle tas stilling til: "kvinner skal ikke delta i fredsarbeidet. Forstår dere ikke at vi menn kriger for våre kvinner"

Man kan ikke bygge et hus på en halv grunnmur. Om man utelukker 50 % av befolkningen får vi ingen holdbar fred. Kvinner må delta fullt ut i alle fredsforhandlinger og alt gjenoppbyggingsarbeide.

Selv om kvinner generelt holdes borte fra fredsprosesser

så har kvinneorganisasjoner historisk spilt en rolle i mange fredsprosesser. Jeg tenker ikke bare på Lysistratas kjærlighetsstreik for å tvinge mennene til å slutte fred i Aristofanes stykke.

Etter at Women's International League for Peace and Freedom ble dannet under første verdenskrig, skapte kvinner rundt om i verden en rekke fredsorganisasjoner. I nåtidige konflikter, fra Irland og Mello-møsten til Sudan og Somalia, har kvinner gått over stridslinjer for å prøve å skape fred.

For å bruke Kofi Annans ord: " I krigsherjede samfunn er kvinner ofte sivilisasjonens støttespillere. De er de fremste fredsforkjempere"

Jeg sier naturligvis *ikke* at kvinner av natur er fredeligere enn menn - kvinner driver også ofte nasjonalistisk propaganda og oppfordrer sine menn og sønner til å slutte seg til den væpnede kampen. Men det er viktig at kvinners fredsinitiativer løftes frem og får politisk, teknisk og finansiell støtte fra medlemslandene og kommisjonen.

Fremfor alt vil jeg forhindre at kvinner og deres organisasjoner holdes borte fra fredsinitiativ slik det skjedde i for eksempel El Salvador. Til tross for at de hadde kjempet side ved side med mennene. De ble utelukket fra flere gjenoppbyggingsprogram..

Sviket mot kvinner gjelder ikke bare gjenoppbygging. Massevoldtektene av mellom 20 000 og 50 000 kvinner i det tidligere Jugoslavia fikk riktignok stor oppmerksomhet, men da ofrene søkte om rettferdighet gjennom krigsforbrytertri-

bunalet i Haag fikk de verken beskyttelse som vitner eller psykologisk støtte. Følgen var at få våget å vitne.

En internasjonal domstol som behandler seksuell vold som krigsforbrytelse - på linje med tortur og terrorisme - er helt nødvendig for å bryte trenden med systematisk å bruke voldtekter som krigsstrategi. Vi kan ikke tillate straffrihet for slike forbrytelser. Om forøverne tilhører en stridende fraksjon eller en fredsbevarende styrke er likegyldig.

Den nye permanente, internasjonale forbryterdomstolen (ICC) kan fylle denne luken i internasjonal rett, men beslutningen må først ratifiseres av 60 land. 139 land har undertegnet loven, men dessverre har bare vel 30 land ratifisert. Tidsfristen går ut ved årsskiftet.

Flere kvinnelige fredsovervåkere er en annen ting som må til i kampen mot seksuell vold under væpnede konflikter. Studier viser at når kvinner deltar i FNs fredsbevarende styrker, forbedres relasjonene til lokalbefolkningen og den allmenne moralen blir høyere.

Så hva kan Nordiske Kvinners Fredsnettverk gjøre for å skape en fredskultur? Hvordan kan dere støtte en fredelig løsning på væpnede konflikter? Jeg har i dag gitt noen eksempler, og jeg vil betone at dere må *kreve* dette av deres regjeringer - ikke *be* om det!

a) en klar policy for å gå til konfliktløsning i stedet for militær inngripen.

b) like mye penger til freds-skapende arbeid som til det militære

c) kvinnelig deltakelse i all konfliktløsning

d) flere kvinnelige freds-overvåkere

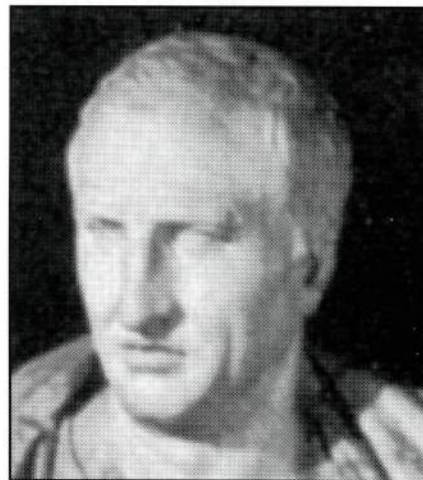
e) et tillegg til Genevekonvensjonen slik at voldtekt klassifiseres som krigsforbrytelse

f) full støtte for FN som verdens fredsorgan

g) konfliktløsning som en naturlig del av alle utdannelsesprosesser, og

h) Kvinneorganisasjoners rett til å delta i fredsbygging

Så lenge vi ignorerer halvparten av befolkningen kan vi ikke oppnå en holdbar fred. Fred er en alt for tung byrde å legge på bare en institusjon, en regjering eller et kjønn. Holdbar fred kan ikke skapes om man ser bort fra halve menneskeheten. Fred kan bare oppnås om kvinner fullt ut får ta del i hele fredsprosessen.

Cicero visste allerede for 2000 år siden at bare ville hester forsøker å løse konflikter med vold. Det er på høy tid at Europa konsentrerer seg om å *løse* konflikter i stedet for å *utkjempe* dem!

HELSEVIRKNINGER AV LAVDOSESTRÅLING

Av Edel Havin Beukes

Edel Havin Beukes

Dr Busby har påvist sterk øking i leukemi og kreft fra lavdosestråling. EURATOM direktivet tillater bruk av radioaktivt avfall i forbruksvarer med noen unntak. Stortinget har vedtatt uten debatt å innarbeide direktivet i norsk lov, sannsynligvis uten å være klar over konsekvensene. Det er på høy tid med å få alle sider ved virkningene av ioniserende stråling både fra sivile og militære kilder opp på den politiske dagsorden, konkluderer Edel Havin Beukes i denne artikkelen.

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet har vært aktive på dette området siden 1950 årene. IKFF arrangerte i fjor høst sammen med Akershus Nei til EU og SO (Sosialistisk opplysningsforbund, nå studieforbundet Solidaritet) to møter med dr. Chris Busby. Han innledet om virkningene av lavdosestråling på helsen og virkningene av radioaktive utslipp fra Sellafield, Tsjernobyl, atomspredninger og bruk av utarmet uran i Kosovo og Irak.

Dr. Busby har doktorgrad i fysikalsk kjemi og ga i 1995 ut boka "Wings of Death, Nuclear Pollution and Human Health". Han leder "The Low Level Radiation Campaign" og organisasjonen "Green Audit" i Wales og gir også ut bladet "Radioactive Times". Inntil nylig var han "persona non grata" hos myndighetene. I fjor som-

mer snudde det seg og han ble utnevnt til rådgiver i to viktige komitéer i Storbritannia. Den ene ligger under Helsedepartementet og skal undersøke helsevirkninger av lavdosestråling og risikomodellene til ICRP (Internasjonal komité for strålebeskyttelse). Den andre komiteen ligger under Forsvarsdepartementet og skal gå igjennom helsetesting av Gulfkrig veteraner som har vært utsatt for uranholdig ammunisjon.

Dr. Busby snakket også om konsekvensene av EURATOM direktiv 96-29. Dette direktivet tillater bruk av radioaktivt avfall i forbruksvarer med noen unntak. Stortinget vedtok uten debatt å innarbeide direktivet i norsk lov, sannsynligvis uten å være klar over hva man egentlig vedtok. Man kan lure på hvordan slikt kan skje og hvordan det kan forhindres

at lignende ting skjer igjen. Dr. Busby har påvist sterk øking i leukemi og kreft fra lavdosestråling og dette medvirket til at Storbritannia sa nei til EURATOM-direktivet.

Radioaktiv stråling (ioniserende stråling) er energirik nok til å bryte kjemiske bindinger og forandre viktige molekyler i levende celler. Arvemolekylet DNA er sentrale molekyler i cellene og kan lett skades og gi mutasjoner, kreft og andre sykdommer.

Det er forskjellige typer stråling, alfa, beta og gammastråling. Alfastråling trenger ikke gjennom huden, men hvis vi tar inn radioaktivt stoff gjennom maten og luften vi puster som sender ut alfastråling, kan disse gjøre stor skade.

Risikomodellene som har vært og er i bruk internasjonalt, er basert på ytre stråling og

røntgenstråling. Krefttilfeller i forhold til dose er beregnet nesten bare på grunnlag av en studie av de japanske overlevende fra den atombomben USA slapp over Hiroshima. Risikomodel-len ble utviklet av fysikere i 1959, før DNA og dens struktur og funksjon ble oppdaget. De siste 20 årene har man lært mye om cellene og deres reaksjoner på strålingsskade.

Livet har utviklet seg med en viss mengde bakgrunnstråling, og det er utviklet beskyttelsesmekanismer. Hvis en celle overlever stråling og er skadet, forsøker den å reparere skaden. Når en celle deler seg er den meget følsom for skader fra stråling, mer enn 600 ganger så følsom som om den ikke er i deling.

Dette har to konsekvenser. I en levende organisme er det alltid en liten prosent celler som nydanner skadet vev. Disse cellene er omkring 600 ganger mer følsomme enn de andre cellene som ikke er i deling og muterer ved en lav dosepåvirkning. Øker dosen blir de drept. Ved større dosepåvirkning begynner de vanlige cellene som ikke er i deling å mutere. Resultatet av disse to celleundergruppene reaksjoner er at krefthyppigheten øker ved lav dose, avtar så og øker igjen. Dr. Busby kaller denne dosevirningen for "Burlakova-responsen" oppkalt etter en russisk strålingsbiolog Elena Burlakova. Hun har riktignok en annen forklaring på fenomenet.

Det andre resultatet av cellereparasjonsmekanismene er at to doser, som blir gitt innen ti timer etter hverandre er spesielt skadelige siden den første dosen kan få cellen til å

sette i gang reparasjonen, mens den andre dosen vil angripe cellen i en kritisk følsom fase. Denne totreff situasjonen kaller han "The Second Event" forklaringen.

I 1980-årene oppdaget et TV selskap såkalte "clusters" (opphoping av tilfeller) med barn som fikk leukemi ved Sellafield (tidligere Windscale) anleggene. Dette ble fulgt av oppdagelser av tilsvarende forhold nær tre av Europas represseringsanlegg for radioaktivt avfall og også på atomanlegg som Aldermaston, Harwell, Krummel og Barsebäck. Etablisementets svar var og er at dette ikke passer til Hiroshima modellen og derfor er strålingen ikke årsaken til dette.

Dr. Busby har i en treårsperiode vært med i en gruppe som støttes av den irske regjeringen, for å studere radioaktivitet ved strandområdene ved Irskekysten og krefttilfellene der.

Resultatene viser tydelig at risikomodelleene må være gale og at modellene er overmodne for revisjon.

Konsekvensene av nye risikomodeller er svært store for atomindustrien. Ingen vil for eksempel kunne forsvare bruk av atomkraftverk eller bruk av uran i våpen og militært utstyr og det er helt forkastelig å innarbeide radioaktivt avfall i forbruksvarer.

Sidsels plukk

En deilig dag er kommet kan vi lese i nr 1/37 av *fred og frihet*. I november 1937 kom første nummer av bladet vårt ut og Marie Lous Mohr summerer opp hva hun og alle medlemmene ønsker for bladet: Det skal være et bindeledd mellom oss alle, minne hver enkelt av oss om at fredstanken nu mer enn noensinne før må holdes levende og omsettes i aktivt arbeid. Det skal gi opplysning om fredstiltak hjemme og ute, om vårt hovedkontors aktivitet i Geneve, om Folkeforbundets virke og Verdenssamlingen for fred.

Måtte dette lille blad styrke samfølelsen mellom oss, hjelpe oss i vårt vanskelige arbeid, rettens seier over vold, for sannhet, fred og frihet.

Lykkønskninger kom fra de nordiske land og fra hovedkontoret i Geneve, og så var vi i gang. I mindre enn to år varte det. 10 nummer ble utgitt inntil mars 1940 da nr 2/40 utkom.

Nansenhjelpens barnekomites og Finlandshjelpens innsamlinger hadde sine notiser i dette nummeret sammen med oppfordringer til Nobelinstituttet om å støtte de frivillige fredsorganisasjoner økonomisk og et referat fra et stort kvinnemøte i Stockholm med mottoet "For fred og folkeforsoning".

Etter mer enn 5 år kom neste nummer ut. I nr 2/02 plukker vi litt derfra.

FEIGHETENS VÅPEN

Miner dreper, de er billige, de trenger ikke vedlikehold, de klarer seg selv, de er beregnet på å drepe eller lemleste og de er virksomme i lang tid etter at en krig er slutt

Av Guri Tambs-Lyche

Mineproblemet. Hva dreier det seg om?

I mer enn 90 land i verden er miner og ueksplodert ammunisjon en trussel mot uskyldige mennesker. Miner skiller ikke mellom voksne eller barn, mellom soldater eller sivile. Miner er laget for å drepe og lemleste. Miner og ueksplodert ammunisjon fortsetter å gjøre verden utrygg for mennesker som skal bygge opp igjen livet sitt etter en krig.

Mineproblemet er menneskeskapt, og kan løses av mennesker, hvis vi vil. I løpet av det siste tiåret har vi fått mer og mer kunnskap om hva som må til for å løse problemet. Vi vet nå at hvis tilstrekkelig resurser settes inn, og forbudet mot produksjon og bruk av miner overholdes, kan vi oppleve en verden som er fri for minetrusselen i løpet av noen tiår.

En kamp kronet med seier.

I 1992 startet det første mine-ryddingsprosjektet i Cambodia. Imidlertid virket arbeidet med dette meningsløst så lenge produksjonen og utleggingen av miner bare fortsatte.

I 1992 stiftet seks organisasjoner Den Internasjonale Mine-

kampanjen, ICBL, som skulle jobbe for å få til et forbud mot antipersonellminer. Det var organisasjoner som på ulike måter hadde involvert seg i arbeid med mineofre i Afrika og Asia. De stilte 3 hovedkrav:

- ❖ Et internasjonalt forbud mot all bruk og produksjon av antipersonellminer.
- ❖ Økte resurser til humanitære mineryddingsprogrammer
- ❖ Økte resurser til rehabilitering av mineofre.

Fem å senere mottok Jody Williams og Tun Channareth Nobels fredspris i Oslo, bare dager etter at 122 stater hadde underskrevet forbudsavtalen i Ottawa. Kampen for et mineforbud er beviset på at folkelig mobilisering nytter. Nå gjelder det å sørge for at forbudet overholdes.

”Landmine Monitor Report”

heter en årlig rapport som utgis av ICBL. Rapporten er meget omfattende og grundig. Den går igjennom situasjonen i hvert enkelt av ca. 100 land som har et større eller mindre mineproblem. Den gjengir også hvilke av de landene som underskrev forbudene, siden har ratifisert sine vedtak. Dessuten følger den med og rapporterer hvilke fabrikker som har sluttet å produsere miner og hvilke som fortsatt gjør det.

Et sammendrag av rapport nr 3 for år 2001 er egentlig svært oppløftende lesning:

- ❖ Et stadig økende antall regjeringer tilslutter seg MBT (Mine Ban Treaty, Mineforbudstraktaten) 119 land har ratifisert traktaten og 22 til har underskrevet
- ❖ Stigmatiseringen av disse våpnene har ført til mindre bruk av dem for hvert år.
- ❖ Tallet på Mineofre har sunket betraktelig. Landmine Monitor (LM) fastslår at det var ca. 15 – 20 000 ofre i år 2000, mens det tidligere var minst 26 000 pr. år.
- ❖ Det er blitt en dramatisk nedgang i produksjon av miner. Antall fabrikker

*Jody Williams og Tun Channareth mottar Nobels fredspris i 1997
Foto: Elin Høyland Norsk Folkehjelp*

som fortsatt produserer miner er sunket fra 55 til 14 i 2001.

- ❖ En så godt som total stopp av handel med miner. Ikke en eneste mine er blitt observert solgt siden 1998.
- ❖ En storstilt destruksjon av antipersonellminer har forekommet. Mer enn 27 millioner miner er destruert av over 50 nasjoner.
- ❖ Forsterket støtte til humanitære mineryddingsprogrammer. Nasjonene ga i år 2000, 224 millioner dol-

lar. I alt siden 1993 er det kommet inn 1 milliard dollar.

- ❖ Store landområder er blitt fri for miner. I år 2000 har de 8 største humanitære organisasjonene klarert et totalt område på mer enn 185 millioner kvadratmeter

Andre viktige funn som MLR 2001 rapporterer.

Samtidig som man rapporterer om de land som blir fri for miner, og de land der det er mine-

ryddingsprosjekter på gang (i 75 land forgår noen form for minerydding) tar man også opp de land som fortsatt produserer og bruker miner, og det er ikke fullt så hyggelig lesning. Især er det jo ille at to så store og betydningsfulle land som USA og Russland ikke har underskrevet avtalen. De største synderne på dette området er Russland, Sri Lanka og Burma. Siden er jo USA kommet til med sine klasebomber i Afghanistan.

Selv om produksjonen og utsettingen av miner er sunket betraktelig finns det store lagre rundt om i verden.

LN anslår at det er noe sånt som 230-245 millioner antipersonellminer på lager i ca. 100 land. Det største lageret finns i Kina (110 millioner), Russland (60-70 Millioner) og USA (11.2 millioner).

I alle de land der det forgår konflikter brukes fortsatt miner i stor utstrekning både av regjeringene og alle former for rebellstyrker og frigjøringsbevegelser. Man anslår at det i 23 konflikter blir brukt miner. Minst 15 regjeringer og minst 30 ikke statlige aktører deltar i disse konflikter, Kashmirkonflikten er tydeligvis en av dem. Det ser ut som den "grensen" mellom Pakistan og India er minelagt hele veien.

Til tross for at det fortsatt vil bli mange ofre for "Feighetens våpen" er dette oppløftende lesning. Det betyr at små organisasjoner som IKFF, sammen med andre, virkelig **kan** påvirke verden til å bli kvitt **ett** våpen, så får man bare stå på for å bli kvitt flere.

Kashmirkonflikten

Av Guri Tambs-Lyche

Kashmirkonflikten er 55 år gammel og den blusser stadig opp. Fordi det er en konflikt mellom 2 atomvåpenland er den ekstra farlig, også for resten av verden.

Bakgrunn

Da det Indiske subkontinent etter siste verdenskrig rev seg løs fra engelsk overherredømme ble det delt i de 2 store statene India og Pakistan, hovedsakelig etter et etnisk-religiøst perspektiv. Men området bestod også av en rekke halvt selvstendige fyrstedømmer, og det ble bestemt at disse etter en folkeavstemning skulle tilslutte seg det ene eller det andre landet. Dette skjedde også stort sett uten store problemer, unntatt når det gjaldt Kashmir. I Kashmir var Fyrsten hindu, mens befolkningen består av tre fjerdedeler muhamedanere. Fyrsten trener-te lenge avgjørelsen og forhandlet i hemmelighet med India. Pakistan har hele tiden ønsket en folkeavstemning, mens India har satt seg imot dette.

Konflikten om Kashmir har opptatt Sikkerhetsrådet og FN like lenge som det har bestått, og de har nok til dels forhindret en alvorlig krig mellom partene selv om kamper stadig har blusset opp. Allerede i 1948 brakte India konflikten inn for Sikkerhetsrådet, og etter mange og

vanskelige forhandlinger ble det vedtatt 2 ting: **1.** Det ble trukket en demarkasjonslinje som ga Pakistan overherredømme over to femdeler og India tre femdeler av området, og alle tropper skulle trekkes tilbake. **2.** Når dette var gjennomført skulle det avholdes en folkeavstemning. Det ble opprettet en FN-observasjonsstyrke som skulle påse at overenskomsten ble overholdt.

Ved siden av å overvåke våpenhvilen forsøkte FN å få begge parter til å trekke troppene sine tilbake, og prøve å legge forholdene til rette for en folkeavstemning. All argumentasjon viste seg å være forgjeves. Ved årsskiftet 1964/65 tok India skritt som bar tydelig preg av at de tenkte å innlemme sin del av Kashmir fullstendig i den Indiske forbundsstat, og at løftet om folkeavstemning ikke ville bli holdt. Dette førte til sterk motstand, først ikkevoldelige etter Gandhis mønster, men da det ikke nyttet, ble det væpnet opprør. Inderne oppfattet dette som provokasjon fra Pakistans side

og svarte med store indiske styrker. Kampene raste i noen uker, og også denne gangen tok Sikkerhetsrådet opp konflikten på en rekke møter. Partene gikk til slutt med på en våpenhvile.

Situasjonen etter 1965

I 1971 brøt det igjen ut stridigheter i observatørgruppens operasjonsområde. India har sluttet å samarbeide med UNMOGIP (FNs observatørgruppe), ved at de har sluttet å rapportere om brudd på avtalen. Pakistan derimot insisterer på at UNMOGIP skal fortsette sin virksomhet.

Partiet BJP, Bharatiya Janata Party, i India, var et marginalt parti for religiøse ekstremister. Gjennom et hemningsløst frieri til sjåvinistiske og fundamentalistiske hinduer, har partiet oppnådd regjeringsmakt i India. BJP har hatt erobring av hele Kashmir, om nødvendig med makt, som en sentral programpost. På den annen side har den uavklarte situasjonen i Kashmir skapt grobunn for muslimske

HVA VAR DET JEG SA....

- sa mor da vi var små. Det var det verste vi visste. Gått ut med vårens første halvstrømper og blitt forkjølte. Uten lov brukt den fineste porselenskoppen og knust den. "Hva var det jeg sa" var nært i slekt med "gale hunder får revet skinn" og "krukka gikk så lenge til vanns at den kom hankeløs hjem". Jeg var så sur på disse prektige ordtakene at jeg lenge gikk med planer om at min første bok (om det ble bok) skulle hete "Hankeløs hjem". Den fikk i stedet den mer poetiske tittelen "Vår-måne" og ble ikke så sann som den kunne ha vært. Da ville til gjengjeld ikke mor lest den. Det gjorde hun - på sykehjemmet - og ble av gåtefulle grunner overbevist om at den unge kvinnen i boka var henne, og ikke meg.

HVA VAR DET VI SA

- skulle ha vært tittelen på en serie vi planla den gangen jeg jobbet som journalist i en avis på venstresida. Vi skulle gå gjennom alle de gamle årgangene, helt fra krigens dager, og samlet opp alle politiske spør-

dommer fra avisas side. De ble nemlig virkelighet fortere enn vi klarte å fatte det. Om kolonimakten Frankrike oppførte seg slik og slik i Indochina...om USA ikke kunne la være å gripe til bomber og soldater da det var blitt hetende Vietnam...om ikke de hvite imperialistene i Rhodesia snarest tok seg sammen og...om verden ikke snart støttet palestinerne krav om å få tilbake rettmessig eid land, om Seksdagerskrigen ikke var blitt støttet fra vestlig side, om....Jada. Helt ned til hjemlige detaljer. Aldeles av meg sjøl skrev jeg i 1979 eller der omkring, at om Oslo kommune fortsatte å legge ned ungdomsklubber og kommunale lekesentre, ville vi se et økende trekk av ungdom fra drabantbyene mot sentrum, noe som ville få katastrofale resultater.

VI SA DET

- og de hørte aldri på oss. Enten det nå var general de Gaulle, John F. Kennedy, Ian Smith, haukene i det israelske Knesseteller kommunepolitikere i Oslo. Så kan man si det var en

liten avis, og et lite parti - men det var jo ikke bare oss som sa det! Kloke folk over hele verden sa det: Om ikke de helt store grepene snart blir tatt med verdensøkonomien, og kappløpet mot stupet i kampen for å bli rikest fortest ikke snart ble stoppet, ville alt gå veldig galt og det før vi ante det. Den 11. september skjedde det. Da kom de første, tydelige tegnene. Tydelige sjøl for den mest innskrenkede, upoliske person. Tydelige sjøl for den såkalte jevne amerikaner, som stort sett reagerte med å si, med undrende blikk: "But why do they hate us so?" Verden utenfor er overraskende, antakelig nesten ikke til å tro for en nasjon som er nesten like lukket i seg sjøl som salige Sovjetunionen var, og Kina under Mao.

FIKK MOR NOEN GLEDE

- av å ha rett? Neppe. Hun pleide forkjølelser, feide opp porselensskår og plastret våre revne skinn med samme dype sukk og loddrette rynke mellom øyebrynene. Vi har heller ingen glede av å ha fått rett i alle våre dystre

spådommer. Vi er bare redde, sinte og fortvilte. *Sådan er kapitalismen*, sang vi i syttiåra, men innerst inne trodde vi ikke på det. Ikke vi som hadde vokst opp på Åsen, og måttet gå mange grunnkurs for å lære oss alt det vi ikke hadde lært i Unge Høyre. Vi trodde egentlig det bare var noe de sa, de med de dystre spådommene om at kapitalismen kjenner intet fedreland, og at pengesamlerne kom aldri til å gi seg uten kamp. Dette var på ei tid da enorme hytter med ørten doer og varmekabler i gulvet ikke var en drøm, engang, og Hafjell bare var en grankledt bakke i nærheten av Lillehammer, da arbeidsfolk i Stavanger var ansatt på

Rosenberg Verft og Øglænd Fabrikker, da gylne fallskjermer (om vi hadde hørt betegnelsen) måtte være noe fra en musikal om Annen Verdenskrig. Og da terrorisme ikke angikk oss.

DET ER GÅTT

snart halvåret siden Tvillingtårnene raste i Guds Eget Land. Folk venner seg til alt – nesten. Folk gifter seg, kjøper hus, får barn, skiller seg, ser på tv, skifter jobb, gleder seg til sommerferien. Alt er nesten som før. Men bare nesten. En slags tretthet, en oppgitthet ligger som ei hinne over det meste – for de fleste. Med ett slag ble verden *synlig* denne dagen i september, og det man så da, har man

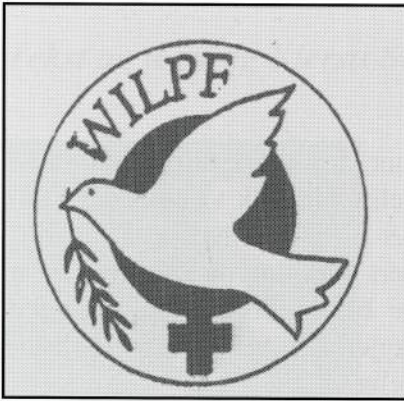
ikke klart å glemme – ennå. Det man så var alle de sultne og sinte. De uten vann. De uten framtid. De som antakelig interesserer seg lite for ukas episoder med "Friends" og "Frasier" og hva det er de ser på, alle dem som blir spurt og ikke sier "Hotell Cæsar". De andre. På den andre siden av jorda. De vi helst glem-

mer, for ellers blir alt så vanskelig. Nå fikk vi dem rett i synet på oss, vi har også fått servert hver dag på Dagsrevyen at de ble bombet. Med vår egen regjerings velsignelse, bokstavelig talt.

DETTE HADDE VI ALDRI

hatt fantasi nok til å tenke oss kunne skje. Så nå er vi ute av stand til å si "hva var det vi sa". En utenriksminister fra Kolbotn adlydende en cowboy fra Texas, en mann som ser verden som en gammel westernfilm, en mann som ennå sier God's Own Country, og tror på det, med tårer i øynene og hånden på hjertet – det har vi aldri hatt i tankene skulle bli virkelighet. Ikke i våre villeste mareritt. Da våre barn var små, hadde vi som så mange andre musikken og sangene fra "Emil i Lønneberga" på plate. Den ble spilt igjen og igjen, og ettersom det var en gammeldags vinylplate, ble den også slitt på den måten gammeldagse plater blir, det oppstår "hakk i plata". Så når *pika* på gården, Lina, virkelig blir oppgitt og fortvilet, sier hun (på vår plate) at *nej, nu tror jag at den sista tid är kommen-den sista tid är kommen-den sista tid är kommen* og så videre, helt til vi løfter av stiftet. Det er blitt et ordtak i vår familie når ting går skikkelig på tvers. Vi sier det nå, men tro på det kan vi ikke helt. For hvem skal slåss for ei framtid da, om vi tror den siste tid er kommet? Vi får nok tørke tårene og knytte neven denne gangen også.

WILPF i 2002: Utfordringer på flere plan

Av Liss Schanke, visepresident i WILPF og Ellen Sofie Baalsrud, norsk IEC-medlem

Når krepesen holder på å skifte ham, er den ikke i spesielt god stand til å vise seg fram og markere seg klart og tydelig når havbunnen virvles opp. WILPF som organisasjon har i de siste månedene vært i en tilsvarende knipe. Det har vært omfattende utskiftninger både i verv og blant ansatte – samtidig som det internasjonale konfliktbildet har vært turbulent, og det har vært ekstra stort behov for klare innspill fra organisasjoner som WILPF.

WILPFs håndtering av terrorkrigen

Når dette bladet trykkes, har det gått nærmere et halvt år siden terrorangrepet i USA den 11. september. Kvinneligaens medlemmer over hele verden har ikke vært tause. Fra seksjonene i de enkelte land har det strømmet inn reaksjoner på e-post til WILPFs kontor i Genève. Analyser og kommentarer har uttrykt blant annet

- avsky mot terror og sympati med ofrene for alle former for terror
- at terrorangrepet nok en gang viser at tradisjonell militær logikk ikke gir løsninger for konflikter i vår tid

- at sammenblanding mellom terrorbekjempelse og opprustning kan legge grunnlaget for nye storkonflikter i fremtiden
- at ydmykelse og tilside-setting av menneskerettigheter i krigsoppgjør skaper avmakt og desperasjon som vil legge grunnlag for ny terrorisme i unge menneskers sinn for lang tid framover.

WILPFs president, Krishna Ahooja Patel, ga i et brev til IEC-medlemmene i desember uttrykk for glede over kompetansenivået og omfanget av reaksjonene. Samtidig viser hun til at organisasjonen ikke er innrettet for å håndtere en slik situasjon. Bare det å lese og systematisere reaksjonene slik at de kan vendes videre ut mot verden, har vært uoverkommelig. Krishna vil derfor, så snart den nye generalsekretæren er i funksjon gå i gang med å utvikle et nytt kommunikasjonssystem for WILPF – tilpasset dagens teknologiske muligheter.

Den skjerpede spenningen har også bydd på en annen type utfordring som særlig kon-

toret i New York har fått merke. Terrorangrepet mot byen førte til en frykt som ble besvart av myndighetene med styrking av nasjonal patriotisme. New York-kontoret fikk reaksjoner fra folk som oppfattet WILPFs budskap som upatriotisk og naivt. Slike reaksjoner viser at WILPFs stemme er særlig nødvendig i tider med økt polarisering. Men, å bli hørt og forstått – det krever god pedagogikk utad, noe som forutsetter et velfungerende organisasjonsapparat.

Nye koster – nye muligheter

WILPF har siden i sommer hatt et helt nytt team i de 5 mest sentrale vervene: Internasjonal president: Krishna Ahooja Patel (fra India), samt fire visepresidenter: Dulcy de Silva (Sri Lanka), Liss Schanke (Norge), Lucinda Amara (Sierra Leone) og Olga Bianchi (Costa Rica). Teamet har ikke hatt anledning til å treffes før nå i mars 2002.

I de sentrale stillingsfunksjoner har det også vært utskiftninger: WILPF har siden juli 2001 vært uten generalsekretær. Den nyansatte Daria Michelle Cave trer etter planen til i begynnelsen av mars. Hun vil

bli nærmere presentert i neste nummer av *fred og frihet*. Samtidig har både sekretæren ved Geneverkontoret Lohes Rajeswaram – og direktøren for New York-kontoret, Felicity Hill, sluttet etter å ha gjort en flott innsats for WILPF. Felicity har gått over i jobb i UNIFEM.

At ansatte slutter og flytter på seg er helt normalt. Å gi slipp på dyktige folk kan gi noe øyeblikkspanikk, men det er ikke *udelt* negativt. Det gir en mulighet for fornyelse av organisasjonens rutiner og arbeidsmåter – nettopp noe WILPF trenger nå. Hovedsaken er at vi ikke lar oss knekke av nåværende "downs" men satser på nye "ups". WILPF er en gammel organisasjon med erfaring med begge deler.

Spennende ledermøte i mars

Det årlige ledermøte som finner sted i Geneve 9.-10. mars blir derfor i år særlig viktig.

Faste saker som oppfølging av arbeidsprogrammet og planlegging av neste IEC-møte skal selvsagt behandles. I tillegg blir det spennende å se om det kommer fram nye ideer om intern kommunikasjon, ansvarsfordeling og organisering for øvrig. Rapport vil du finne i senere utgave av *fred og frihet*.

Vår konklusjon: WILPF har vært for lite synlig i en periode da organisasjonens stemme var hardt tiltrengt. Men, vi har tro på at en gjennomgang av organisasjonsstrukturen vil bidra til at all den kompetansen og erfaringen som ligger i WILPF, vil komme bedre ut i tiden framover.

Og våren er rett rundt hjørnet...

"PRISER"

Fra vårt danske søsterblad "fred og frihet" henter vi opplysningen om den **Alternative Fredspris** til:

1. Ulla Røder, Ellen Moxley og Angie Zelter på vegne av nedrustningsbevegelsen **Trident Ploughshares** mottatt "The Right Livelihood Award 2001" – den blir også kalt den alternative Nobelpris.

Trident Ploughshares hedres for prinsippfaste, tydelige ikkevoldsaksjoner for å befri verden for atomvåpen og presisere at slike våpen er ulovlige.

Trident Ploughshares har drevet "aktiv nedrustning" av atomvåpen gjennom direkte aksjoner og har spesialisert seg på de engelske atomundervannbåter, som har 144 atomsprengninger klar til bruk. Medlemmene av grupper er arrestert til sammen 1300 ganger under deres aksjoner.

Ulla Røder er nettopp blitt idømt 3 måneders fengsel for de siste aksjonene. Hun er i alt blitt arrestert 17 ganger. Nå er myndighetene blitt så trett av henne at de tenker på å utvise henne fra England

2. Den israelske fredsbevegelsen Gush Shalom og dens grunnleggere Uri og Rachel Avnery - for deres faste overbevisning om at fred og en avslutning på terrorisme bare kan gjennomføres gjennom rettferdighet og forsoning.

3. Leonardo Boff, Brasil, en av grunnleggerne av den latin-amerikanske befrielsesteologi - for innsikt i forbindelsene mellom menneskelig spiritualitet, sosial rettferdighet og ansvar for naturen.

4. Josè Antonio Abreu, Venezuela, grunnleggeren av The National System of Children and Youth Orchestras - som har brakt musikkens gleder til utallige barn og samfunn, spesielt fattige.

Right Livelihood Award ble stiftet i 1980 av den svensk-tyske filatelist Jacob von Uexkull, og overrekkes offisielt den 7. desember i det svenske parlament. Utover hederen består prisen av 2 millioner svenske kroner, som deles mellom årets 4 prismottakere.

Fra NTA-AVISA sakser vi:

ZOLAPRISEN

Den 14 januar ble Ole Kopreitan tildelt Zolaprisen. Prisen skal gå til "enkeltpersoner som åpent og uredd har avdekket eller motarbeidet forhold i Norge som truer grunnverdier i det norske samfunn: menneskeverd, demokrati og rettssikkerhet". Ole Kopreitan er den fjerde som får den.

Prisen blir utdelt så nær datoen for den franske forfatteren Emil Zolas leserinnlegg *J'accuse*, 13 januar 1898, som mulig.

Prisen er en statuett av billedhuggeren Johannes Block Helum kalt "Vox consensia, Samvittighetens stemme"

Nytt fra avdelingene

Fredsbevegelsen (IKFF) gjør mer for å opplyse om Nobels fredspris enn Nobelkomiteens formann gjør

Ovenstående er et utsagn av Johanne Skog Gripsrud. Hun er en av våre ildsjeler som lar folk i sitt nærområde få høre om IKFF og vårt arbeid, og som er med på å aktivisere Sandnes- og Stavangeravdelingene med møter, aktiviteter og avisinnlegg. Fortløpende gjør hun oss i redaksjonskomiteen delaktig i hva som skjer - takk for det!

Denne gangen forteller hun om et møte som ble holdt 6. desember 2001 i samarbeid med Den Sosialpedagogiske Høyskolen "Nobels Fredspris - en stor utfordring". Hun kan fortelle at det var et bra møte - ikke full sal - men bra allikevel. Hun sender med to avisklipp og mener at de har medvirket til å gjøre arbeidet omkring fredsarbeidet kjent.

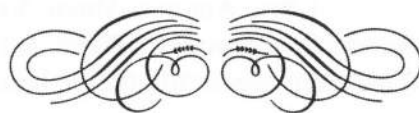
For øvrig er hun svært kritisk til mannsdominansen i markering av Nobels fredspris.

I NRKs program 21 og i Berges nobeltale var kvinnene nesten totalt oversett. I en bisetning nevnte han "ekstrempasifistene i 30-åra---" med adresse kanskje nettopp til IKFF og andre fredsorganisasjoner.

I Sandnes-posten den 17. november 2001 skriver hun i "Lørdagskronikken" om "Fredsprisen - en stor utfordring" og fremhever den utfordringen det bør være for FN og

Kofi Annan at de ble tildelt fredsprisen ved 100 årsjubileet for denne prisen, men hun sier også at "Denne fredsprisutdelingen er også en kjempestor utfordring til vertslandet Norge om å holde den brennende fakkel fra pionerens banebrytende arbeid høyt hevet. Hvis ingen tar dette ansvaret, vil lyset fra faklene dø ut".

8. desember 2001 var hun utsett til "Profilen" - fordi hun var "aktuell i Sandnesavdelingen av Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet", I denne profilen blir hun intervjuet om sine meninger både om fredsprisen og om helt lokale saker. Som vanlig er hun helt klar i sine tanker og uttalelser. Vi kan være glad vi har som medlem en som holder pionerens fakler høyt hevet.

Også Hamar har en ildsjel som deltar i debatten i lokalavisen og gir sine og, så vidt jeg kan se, også IKFFs meninger et ansikt. Et innlegg fra 12. november 2001 i Hamar Arbeiderblad kan utkrystalliseres i overskriften "Det er ikke så enkelt". Artikkelen er et svar til Per Edgar Kokkvold og forteller hva hun mener om det skrevne ords kraft og påvirkningsevne, bruk av mennesker, at fattige folk bare er brikker og at forskjellene mellom fattig og rik bare øker. Konklusjonen kan være: **"Det som må til i verden er**

samarbeid til ALLES beste i det godes tjeneste. Hun slutter artikkelen med:" Det er ikke så enkelt, men så enkelt er det."

Et annet innlegg: "**De nyttige idiotene**" i november 2001 kommenterer hun omkring 11. september og hennes frustrasjon over at barn, gamle, kvinner og menn som har lidd i 23 år fordi stormaktene ikke har klart å la være å blande seg inn og støttet snart den ene snart den andre fraksjon nok en gang skal lide fordi noen unge, rike fundamentalister har bestemt at nå skal (i deres øyne) den stor SATAN tas.

En milliard er vår regjering villig til å støtte aksjonen mot terroren med våpen, materiell og mannskap. Hva om de heller hadde gitt en million eller to til de stakkars ungene i Irak, Kosovo, Bosnia, Eks-Jugoslavia eller i de mange flyktningeleirene i Midtøsten og på alle grensene til Afghanistan.

Den 16. januar i år sendte hun sitt hittil siste innlegg til Hamar Arbeiderblad. Hun spør "Hva og hvem er vi redd for?" og tar utgangspunkt i at en fjerdedel av de milliarder av dollar som brukes på krigsmaskineri over hele verden, ville være nok til å skaffe mat nok, rent vann nok, skolegang nok og nok helsestell for alle på vår klode.

Hun siterer tidligere general og president Eisenhower : "Hvert eneste gevær som blir laget, hvert eneste krigsskip som sjøsettes, hver eneste rakett som avfyres, er til syvende og sist tyveri fra de som sulter og ikke

blir mett, fra de som fryser og ikke blir kledt".

Hun spør hva det er som får så mange til å frykte noe som aldri hender, at de er villige til å bruke hva som helst av penger til krigsmaskineri, og går over til å minne om de 18 nordmenn som i løpet av de siste 15 årene har betalt med livet, fordi 83 000 geværer og 200 skarpe skudd til hvert våpen er utplassert i private hjem over hele landet. En bør i alle fall sørge for at våpnene sikres slik at ikke flere menn blir mordere, med den tragedien dette innebærer for deres egne og andres familier.

Grethe Nielsen avslutter med at det vi heller burde frykte er dette:

- At vi vender oss bort når noen trenger vår hjelp

- At vi glemmer å gjøre mot andre som vi ønsker at andre skal gjøre mot oss

- At vi tenker mest på oss selv og våre egne og ingenting på hvor avhengig vi er av at alle i hele verden har en basistrygghet der de bor.

Det er dette vi bør være redde for og gjøre noe med.

Redaksjonen takker disse to for deres engasjement og for at de deler sine tanker med oss. Det at vi fikk sånn positiv respons på vår anmodning om å fortelle oss hva de holder på med rundt omkring i landet, bestyrker oss i vår tro på at det nok foregår ting og at folk har tanker som de bør dele med *fred og frihet*. Derfor sier vi igjen: Fortell oss om det du tror har interesse for våre lesere, og forstå at det er mye som er av interesse når det gjelder tanker om fredsarbeid og ideer om aktiviteter.

Fra **FN**

FN og vår felles sikkerhet

I en formell henvendelse i 1998 prøvde FNs generalsekretær Kofi Annan å foreslå for Sikkerhetsrådet en resolusjon for forbygging av internasjonale konflikter, satt opp i 10 punkter:

- ❖ Offentliggjøring av generalsekretærens årsrapport av 1999 om FNs arbeid, spesielt med sikte på å avverge krig og katastrofer.
- ❖ Åpne debatter gjennom hele år 2000, både i Sikkerhetsrådet og Generalforsamlingen, om krigsforebygging og FNs fredsoperasjoner.
- ❖ Oppretting av et FNs sikkerhetsfond for å forebygge væpnede konflikter.
- ❖ Månedlige møter i et interdepartementalt konflikt-håndteringsteam organisert gjennom departementet for politiske saker.
- ❖ Ny politikk i FNs utviklingsprogram (UNDP) med vekt på "konfliktfølsom" utvikling.
- ❖ Offentliggjøring og gjennomføring av intensjonene i rapporten fra ekspertpanelet om status til FNs fredsoperasjoner, inkludert anbefalinger med hensyn til krigsforebygging.
- ❖ Jevnlige samlinger av "Generalsekretærens venner" - en uformell gruppe for konflikt-håndtering.
- ❖ Organisasjonen for Afrikansk enhet skaper og utvikler mekanismer for konflikt-håndtering, ledelse og beslutningstaking.

- ❖ Utvikling av EUs agenda for konflikt-håndtering, utvikling av OSSEs initiativ for forebygging og politiske initiativ fra enkeltstater.
- ❖ FN-universitetet utvikler læreplaner og treningssystemer for krigsforebygging.

Vårt medlem i Tønsberg, Bjørg Berg, har kommentert "disse oppmuntrende initiativ" i en lengre artikkel i Vårt Land 20 juni 2001. Her beklager hun at FN i lengre tid har måttet kjempe mot økende krav om reaksjon på internasjonale kriser med minkende støtte og resurser. Medlemmer som ønsker det, kan få tilsendt kopi av denne artikkelen ved henvendelse til kontoret. SiA

Atomtrusselen øker

Mens WHO-leder Gro Harlem Brundtland i går fikk verdens oppmerksomhet rettet mot faren for kjemisk og biologisk terror, tok et FN seminar op atomtrusselen. Slår krigen i Afghanistan inn over grensene til Pakistan, kan det spøke for kontrollen over de pakistanske atomvåpnene, blir det sagt.

Samtidig er debatten om en mer nærliggende atomtrussel i gang i USA:

Terrortrusler mot atomkraftverk

Atomkraftverket på Three Mile Island utenfor Harrisburg i USA ble i oktober utsatt for terrortrusler. New York Times meldte (18.10.01) at kraftverket ble satt i høyeste alarmberedskap og at de to flyplassene i nærheten ble stengt. Faren for angrep på atomanlegg har til nå blitt undervurdert i debatten.

BOK ANMELDELSER

Hvordan Afrika ødelegger seg selv

Er etnisiteten hovedårsaken?

Koigi Wa Wamwere:

Etnisitetsbomben - Hvordan Afrika ødelegger seg selv

Pax Forlag, Oslo 2001

Det finnes ikke noe annet kontinent enn Afrika som til de grader er i ferd med å ødelegge seg sjøl innenfra. Vi hører om den ene konflikten etter den andre, om tyranniske diktaturer og stor grad av korrupsjon som bidrar til at fordeling av landenes goder ikke når folk flest. Samtidig kommer rapporter om hungersnød. Utsultede kvinner og barn trer fram på TV-skjermen. Nøden er primært knyttet til at avlingene slår feil. Men eksperter på området mener at pågående kriger og resultat av kriger har bidratt til forverring av forholdene ved at jordsmonnet og infrastrukturen er ødelagt og mat kommer ikke fram.

Koigi Wa Wamwere forklarer i boka *"Etnisitetsbomben - Hvordan Afrika ødelegger seg selv"* at etnisiteten er i all hovedsak årsaken til at Afrika er i den elendige situasjonen som kontinentet er i. Han påstår at etnisiteten, eller etnisitetsbomben som han kaller det for, er farligere enn atombomben. Langt flere er drept på grunn av etnisiteten enn av atombomben. Atombomben kommer utenfra,

mens etnisiteten kommer innenfra og er sjølpåført og derfor vanskeligere å forsvare seg mot. Med sorg konstaterer han at menneskene i dag bruker sine vakre hudfarger, språk og kulturer til å dele seg inn i ulike raser og etniske folkegrupper og slåss mot hverandre som fiender. I stedet kunne de tiltrekkes av hverandre og beundre hverandre.

Formålet med boka synes å være å rette oppmerksomheten på den svarte etnisitetens ødeleggende kraft, synliggjøre den, og at den kommer i skyggen av for eksempel rasisme, hvit etnisitet og de store internasjonale pengeinstitusjonenes makt over landenes politikk.

Etnisiteten ble sammen med rasismen introdusert under kolonitida. Kolonialistene bedrev aktiv splitt og hersk politikk overfor de ulike folkegruppene. Etter frigjøringen og under den kalde krigen ble denne politikken opprettholdt. Siden har etnisiteten bare blitt forverret. Fra frigjøringskamp hvor enhetlig og nasjonal frigjøring ble framhevet, utviklet det seg etter frigjøringen en lojalitet med egne stammefrender. Wamwere viser til eksempler fra sitt eget land, Kenya, hvor president Kenyatta ikke mange årene etter at han kom til makta, prioriterte egen folkegruppe. Han gikk fra å være frihetshelt og demokrat som veldig raskt

snudde og ble en etnisk diktator.

Wamwere forklarer etnisitet som ideologi basert på hat og grådighet og konflikt mellom ulike folkegrupper med samme hudfarge, og som gir gnisten til krig. Han viser til at andre kontinenter har sine etnisitetsproblemer som hvit etnisitet i Europa og brun etnisitet i Asia. Han mener at etnisitet er forskjellig fra det å identifisere seg med sin etniske folkegruppe. "Et stort mangfold av etniske folkegrupper, språk og kulturer gjør Afrika rikere og gladere, ikke fattigere og tristere. Dette må Afrika aldri miste. Dette mangfoldet kan bare være dødelig hvis det blir brukt til å hate hverandre," skriver han.

Han skiller mellom før- og postkolonialistisk tid. Før levde etniske folkegrupper atskilt. Dette er ikke etnisitet, mener han. I dag tvinges folk til å leve atskilt. Dette er etnisitet. Han skiller også mellom etnisitet og rasisme. Rasisme handler om diskriminering av mennesker med forskjellig hudfarge, fortrinnsvis hvite som diskriminerer mennesker med annen hudfarge enn hvit. Han mener at etnisiteten er den verste årsaken til hva som dreper i Afrika. Han mener at det er et verre problem enn for eksempel rasisme.

Etnisiteten får alvorlige konsekvenser som utstrakt fattigdom, folkemord og grove brudd på menneskerettigheter. Afrika er som en slagmark på alle områder. Foruten krig og overgrep overføres store økonomiske summer fra de svarte ledernes private kontoer til europeiske og amerikanske banker.

Wamwere peker på en

rekke grunner til at svart etnisitet ikke blir fokusert på av verdenssamfunnet. Det kalles for tribalisme og dermed et afrikansk problem og et internt anliggende. Etnisk krig og konflikt gir profitt til våpenhandelen. Det eksisterer en redsel for å bli beskyldt for rasisme og nykolonialisme. Han peker også på at utøverne av svart etnisitet er mektige diktatorer som har venner i vesten og at etnisk diktatur ikke truer vestlig kommersialisme og strategiske interesser. Dette er momenter som jeg gjerne skulle ha sett mer utdypet. Med den historien som Afrika har, gjennom kolonialisme, rasisme, nykolonialisme mener jeg at etnisitetens problem må sees i sammenheng og ikke som et isolert fenomen.

Wamweres forslag til løsninger er svært lite konkrete. Han ser en mulig løsning å ta opp kampen mot vår egen grådighet som den sterke pådriveren for etnisiteten og bli enige om å dele ressursene, og på den måten klare å godta likeverdet mellom folkegruppene. Ansvaret ligger ikke først og fremst hos eliten, men hos det fattige folket som er de største ofrene for etnisiteten. Det er ikke vanskelig å være enig i dette, men hvordan tenker han seg å få snudd en politikk og et byråkrati som er preget av korrupsjon. Det sier han lite om, ei heller om de mulighetene for å bygge opp et sterkt sivilt samfunn.

Boka er ujamn og lite analytisk, svært argumenterende, agitatorisk og retorisk i formen. Etter mitt syn skjemmer det boka. Som leser ønsker jeg å forstå og få innsikt, ikke bli overtalt. Wamwere beskriver etnisitetens problemer som et

problem i seg sjøl og i liten grad i sammenheng med andre samfunnsmessige forhold. Dermed blir presentasjonen veldig ensidig. Det er allikevel fortjenestefullt at fokuset er på etnisiteten fordi etniske problemer blir lett utelatt på grunn av andre forklaringsvariabler. Det viser kompleksiteten som ligger til grunn for det som skjer i Afrika i dag. Wamwere har i boka bare gitt oss en liten bit av helheten.

Ellen Elster

Arven fra pionerene.

Jane Addams "Elsket og foraktet"

*Av Gerd Grønvold Saue
Kvekerforlaget, Stavanger*

På fallrepet, før vi gikk inn i det nye året, 2002, markerte vi i Norge hundre år med Nobels fredspris. Mens krigene raste i Afghanistan, i midt-Østen, og India og Pakistan gjorde seg klar til nok en krig, forsøkte vi tappert "å vende det andre kinnet til". Nobels testamente, arven han etterlot seg, sprang ut av håpet om at menneskene skulle legge all krig bak seg og bygge en fredens verden på passifismens og samarbeidets grunnvoll.

I dag er det mange som spør om vi har grunn til å feire fredsprisens jubileum. Inn imellom reportasjene i aviser og TV om bombingene, krigenes elendig-

het, flyktningenes skrik, går også TV-reporteren over til de nære ting: "forretningene hadde ikke nok ribbe til å dekke behovet" sier han. Dessuten, det var tid til innkjøp av raketter for eventyrlige summer for å tilfredsstillte velferds-Norges u-mettelige behov for stråleglans.....

Hva Ola og Kari tenker i sitt lønnskammer sier ikke reportasjene noe om. På bordet i mitt lønnskammer ligger en ny bok, utgitt i anledning jubileumsåret for Nobelprisen. Boken "Jane Addams – elsket og foraktet", av Gerd Grønvold Saue, forteller om en av de 10 kvinnene som har fått Nobels fredspris. Hun representerer pionerene i det første halvår av det tyvende århundres fredsprisvinnere. Nettopp tidsperspektivet gir leseren av boka forståelse av vilken stor kvinne Jane Addams var. Hun vokste opp i en velstående kvekerfamilie i staten Illinois, der faren var senator. Vi følger hennes liv og historie i med- og motgangsår. Den er fortalt med innlevelse og i god fortellerstil. Vi blir kjent med pioneren i sosialt arbeid, sosiologi og internasjonalt fredsarbeide. En kunnskapsrik kvinne, med solid utdanning, som modig og sterk bante vei for nye tanker, blant annet en ny sosiallovgivning og forbud mot barnarbeid i fabrikkene.

Jane Addams viet sitt liv til sosialt arbeid og fredsarbeide. Hun grunnla i 1889 USAs første settlement, Hull House i Chicago der fattige emigranter fikk en ny start i livet. Hun så på utbruddet av verdenskrigen som en borgerkrig. Gjennom Leo Tolstoy ble interessen hennes

ytterligere vekket for pasifismen og fredsarbeidet.

Jane Addams ble hedret med en rekke ærespriser ved universiteter og colleges.

Jane Addams ledet den store fredskongressen i Haag i 1915. Den samlet nesten 2000 kvinner fra nøytrale og krigførende land. Kongressen foreslo mekling mellom de krigførende partene. Jane Addams ble også den første president i Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet som ble grunnlagt på kongressen i Haag.

Før verdenskrigen 1914-1918 ble Jane Addams hyllet som "Amerikas nyttigste borger". Under krigen ble hun karakterisert som "Amerikas farligste kvinne". Det var øyensynlig ikke lettere å være fredsarbeider den gangen enn det er i dag under "kalde" eller "varme" kriger. Men nettopp da, i de tunge krigsårene, burde Jane Addams fått Nobels fredspris, hevder den kjente Nobelpriskjenneren Irwin Abrams.

Boka om Jane Addams er også interessant kvinnehistorie. Som leser gjør jeg meg refleksjoner om hvorfor det er så få kvinner som har fått Nobels fredspris. I sammenheng med de hundre årenes fredsprisutdelinger er kvinnene og fredsbevegelsen nesten usynlige! Hva med likeverd i fredsarbeidet?

Jane Addams fikk Nobels fredspris i 1931. Bare en kvinne hadde fått den før henne, Bertha von Suttner i 1905. Forfatter Gerd Grønvold Saue har tidligere gitt ut "Fredsfurien", en roman om Bertha von Suttner, omtalt i "fred og frihet" nr.4 - 01.

Johanne Skog Gripsrud

Hvem sa at fred er umulig?

Fredrik S. Heffermehl (Red)

Genesis forlag, Oslo

Mange kan nok i tidens løp både tenkt og sagt at fred er umulig. Fredrik Heffermehl er ikke helt enig i dette og ga i 1999 ut en bok "Peace is possible". Den ble oversatt til norsk under tittelen "Hvem sa at fred er umulig". I denne boken har han samlet artikler av 31 mennesker fra mange land og i mange yrker med fellesnevner fredsforkjempere. Blant disse 31 finner vi 10 kvinner og 4 nobelprisvinnere. Fire av de 31 er norske.

Det er interessant lesning alt sammen fra biskop Gunnar Stålsetts forord til den forhenværende Boston professoren Howard Zinn. Heffermehl selv gir oss i sin artikkel en oversikt over hvordan en ung mann blir overbevist om at fredsarbeid er nødvendig og nyttig. Han gir oss mange gode svar til alle tvilene som syns det er vanskelig å tenke seg en verden uten konflikter, som undres på hvordan det skal gå til å fjerne alle våpen og militære styrker eller tenker at det er vanskelig å få til nedrustning i en urettferdig verden med ulikheter over alt.

Det svaret får vi også av alle artikkelforfatterne som med utgangspunkt i dagens vanskelige situasjon med vold og terror både globalt og i våre nærmiljøer gir oss premisser for å oppnå fred i verden. Det er en bok til å få optimisme av. Så mange flotte mennesker er enige om at fred er mulig. Men vi må stå sammen og hele tiden fokusere på hva jeg kan gjøre. Heffermehl viser til et slagord han en

gang hørte "Når vi drømmer alene, er det bare en drøm, men når vi drømmer sammen, er det starten på en ny virkelighet. Det betyr ikke at vi bare skal drømme. Artiklene gir tydelig uttrykk for at det kreves hardt og langvarig arbeid. Vi må bare ikke glemme at "FRED ER MULIG!"

Alle artiklene vinkler seg inn på denne muligheten fra forskjellig ståsted, med forskjellige erfaringer og med til dels langvarig virke for fredens sak.

Les boken og bli optimistisk og virkelysten.

Boken koster kr 178,-

Fra **FN**

Internasjonal straffedomstol uten USA

En internasjonal domstol i regi av FN kan snart bli en realitet. Det betyr at de som utfører krigsforbrytelser, folkemord og forbrytelser mot menneskeheten skal kunne straffes internasjonalt.

Men dette gjelder ikke alle. Domstolen gjelder bare de land som ratifiserer den. Foreløpig har bare 38 land skrevet under.

USA er blant dem som har stemt mot domstolen fra første stund.

IKFFs landsmøte vil bli avholdt i Stavanger - Sandnesområdet 7-8. September. Nærmere omtale kommer i neste nummer av bladet.

————— IKFF —————
Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet

Grunnlagt i Haag 1915

Postboks 8810 Youngstorget
N-0028 Oslo
Besøksadresse:
Storgaten 11 - 5 etg, 0155 Oslo
Konto nr. 0531.5027057
e-post: ikff@online.no

Tlf. 23 01 03 40/00 fax 23 01 03 01
Telefontid: Mandag, tirsdag, onsdag og
torsdag kl. 10-13.00
Kontoransvarlig: Sidsel Andersen

Landsledere: Kari Løchen,
Mari Holmboe Ruge
Adresse: IKFF-kontoret
Representant i det internasjonale
hovedstyret: Ellen Baalsrud
Adresse IKFF-kontoret

IKFF - avdelinger - grupper - kontakter

Bergen: Zoia Grannes
Kalfarlien 4
5018 Bergen
Tlf. 55 31 27 20 (privat)
55 13 40 00 (jobb)

Fredrikstad: Odrun Buer
Ridehusgt. 5 A
1606 Fredrikstad
Tlf. 69 31 17 33

Grimstad: Lise Natland
Bioddgt. 3
4878 Grimstad

Hamar / Hedmark: Grethe Nielsen
2310 Ottestad
Anna Sveberg Eggen
Orion 39
2315 Hamar
Tlf. 62 52 55 77

Nordland: Eva Braseth
Reinslettveien 41
8009 Bodø
Tlf. 75 58 13 19

Oslo og omegn:
Helga Syrrist
Tåsenveien 77
0873 Oslo
Tlf. 22 23 15 22
Turid Steen
Løkkeveien 9
0253 Oslo
Tlf. 22 44 20 34

Romerike:
Gry Havin Kongsrud
Kjærmo gartneri
1929 Auli

Røros: Åse Berg
7372 Glåmos
Tlf. 72 41 46 31

Sandnes: Berit Oldeide
Christiesgt 20
4307 Sandnes
Tlf. 51 66 31 67

Stavanger: Kari Foldøy
Rektor Berntsensgt. 12 B
4022 Stavanger
Tlf. 51 55 33 83
Kjersti Knutsen
Nedreveien 24
4018 Stavanger

Troms:
Hermien Stoop Prestbakmo
Trollbakken 6
9321 Moen
Tlf. 77 83 13 24

Vestfold: Bjørg Berg
Mårveien 7
3124 Tønsberg
Tlf. 33 32 64 35

International Peace Update
adr. WILPF, 1 rue de Varembe
1211 Geneva
Switzerland
pris kr. 120.- per år
Bestilles ved IKFFs kontor i Oslo

- Bestillingskupong -

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)

Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Jeg vil bli medlem Abonment på *fred og frihet*

Medlemmer kr. 250.- inkl. bladet

Abonnement på *fred og frihet*: kr. 180.-

Redusert kontingent kr. 175.- inkl. bladet

Konto nr 0531.50.27057

Navn.....

Adresse.....

Postnr./sted.....

Ingen taler om krigen
der er ingen krig
der er måske en lille krig
et eller annet sted
men ingen taler om den

de fleste afviser krigen
men er det de fleste

krigen eksisterer i hjernen
den er et produkt af
kemiske forbindelser

krigen bliver en acceptabel glose
blandt de andre

krig er politik på en annen måde

krigen er uforståelig for alle
der ikke vil se den store sammenheng

friheten kan ikke vente på
at blive genindført av krigen

fuglene flyver over bugten
ingen har fortalt dem noget om krigen

den mindste forsinkelse av krigen
og der bliver ballade

krigen er en dårlig vittighed

Klaus Rifbjerg

